

Josip Faričić, PhD in Natural Sciences

Josip Faričić, an assistant at the Department of Geography, University of Zadar, presented his PhD thesis *North Dalmatian Islands in the Process of Littoralization – Development, Problems and Perspectives* at the Department of Geography, Faculty of Science, University of Zagreb, on June 28th, 2006. Josip Faričić is the first graduate student (1998) of the first generation of geography students at the Department of Geography, University of Zadar, founded in 1994. He is also the first one from that generation of Zadar geographers to get his MSc title (2003) and now he is the first one to complete his PhD. The dissertation committee included Ivo Nejašmić, PhD, full professor, Damir Magaš, PhD, full professor and mentor, and Danijel Orešić, PhD, assistant professor.

Josip Faričić was born in Zadar on June 16th 1976 where he completed his primary and secondary education and in 1994 he enrolled at the Department of History and the Department of Geography at the Faculty of Philosophy in Zadar, University of Split. He graduated in 1998 with his thesis *Croatian Counties in Coronelli's Atlases from the End of the 17th Century* (mentor Damir Magaš, PhD) and became a geography and history professor. In 1999, he started his postgraduate studies titled *Geographical Bases of Regional and Physical Planning* at the Faculty of Science, University of Zagreb. He obtained his master's degree with his thesis *Zadar Islands on Cartographic Presentations from 16th to 19th Century* (mentor Damir Magaš, PhD). After his graduate studies, he worked at the Franjo Petrić High School, School of Economy, Office Business and Commerce, and Stanovi Elementary School. In 1999, he was employed at the Department of Geography at the Faculty of Philosophy in Zadar as a junior researcher on the project *Geographical Bases of the Development of Small Croatian Islands* that was run by Damir Magaš, PhD. From 2000 to 2003, he was a junior assistant/researcher and a teacher giving lectures in *Basic Cartography* and *Climatology*. In 2003, he was elected an assistant, and in 2006 a senior assistant at the Department of Geography, University of Zadar, giving lectures in *Introduction*

and publications. He was a co-editor of the monograph *Vinjerac* (Zadar, Zagreb, 1999) written by Damir Magaš, PhD, the editor of the monograph *Stanovništvo na zadarskim otocima* (Zadar, 2002) written by Ante Dragić, and co-editor of the encyclopaedic dictionary *Geografski rječnik* (Zadar, 2002) written by Alfonso Cvitanović. Additionally, he is a member of the Editorial Board of the complete works by late Academician Josip Roglić (Zagreb-Split-Zadar, 2004-2006). Since 1996, he has been the editor-in-chief's assistant of the scientific journal *Geoadria*. He is also the member of the Editorial Board and author of various popular and scientific articles published on the educative Internet web site www.geografija.hr. Since 1995, he has been the member of the Croatian Geographic Society, and since 2006 a member of its Executive Board. From 1996 until 2003, he was the secretary of the Croatian Geographic Society – Zadar. Since 2000, he has been a member of Matica hrvatska, and since 2001 a member of the Croatian Cartographic Society. He was a member of the Supervisory Board of Croatian Cartographic Society from 2002 until 2006. During his schooling he was rewarded with three Rectors' prizes by the University of Split.

Josip Faričić's dissertation *North Dalmatian Islands in the Process of Littoralization – Development, Problems and Perspectives*, along with main theses, consists of lists of references, tables and figures and summary in English. The text includes 75 tables and 98 figures. The dissertation is the result of the young researcher's interest in examining the complex geographical situation on the Croatian islands, which he materialised during his work (since 1999) on the scientific project *Geographical Bases of the Development of Small Croatian Islands* and active involvement in one part of the lectures on *Regional Geography of Croatia* (seminars). Due to his special interest in historical-geographical and regional-geographical approach to geospace, in his dissertation Faričić managed to make a synthetic analysis based on numerous sources of geographical data, using written archive and cartographic documents, demographic and economic statistics, Croatian and foreign researches on the North Dalmatian islands. With his work, he gave original scientific contribution to the research of complex geographical transformation of North Dalmatian islands under the influence of littoralization processes that have been particularly emphasized during the last fifty years.

In his comprehensive dissertation on 500 pages, Faričić gave a new contribution to geographical research of littoralization processes on the Croatian littoral, and as he said himself, in his dissertation application, "Conclusions of this work should contribute to the creation of a scientific basis for future researches, and especially to the implementation of the results in regional planning of the investigated space. The aim is to evaluate the possibilities and limits of natural-geographic and socio-geographic determinants of island microsystems in order to, in accordance with sustainable development, enable optimal development of Zadar and Šibenik islands".

The dissertation is divided into eight main chapters, as follows:

- Introduction
- Subject, aim and methodology
- Overview of previous researches of North Dalmatian islands
- Littoralization – global process

North Dalmatian Islands in the Process of Littoralization – Development, Problems and Perspectives

to *Cartography, Applied Cartography* and *Maritime Geography*. He was also the teacher of *Maritime Geography* at the Faculty of Maritime Affairs in Rijeka in 2003/2004, and in the branch of the same study in Zadar.

He actively participated at numerous Croatian and international scientific conferences and seminars in Croatia and abroad. He published over twenty scientific and professional papers and conference proceedings in different scientific journals and oth-

Josip Faričić, doktor prirodnih znanosti

Josip Faričić, asistent na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru, obranio je 28. lipnja 2006. na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu doktorsku disertaciju *Sjevernodalmatinski otoci u procesu litoralizacije – razvoj, problemi i perspektive*. Josip Faričić prvi je diplomant (1998.) iz prvog naraštaja mlade katedre geografije na Sveučilištu u Zadru, osnovane 1994. godine. Također, prvi je magistrirao iz te generacije zadarskih geografa (2003.), a sada i prvi koji je doktorirao. Obrana je održana pred povjerenstvom koje su činili predsjednik, prof. dr. sc. Ivo Nejašmić, mentor prof. dr. sc. Damir Magaš i član doc. dr. sc. Danijel Orešić.

Josip Faričić rođen je u Zadru 16. lipnja 1976. Osnovnu i srednju školu završio je u Zadru, a 1994. upisao studij geografije i povijesti na *Filozofskom fakultetu u Zadru Sveučilišta u Splitu*. Diplomirao je 1998. s temom *Hrvatske zemlje u Coronellijevim atlasima s kraja 17. stoljeća* (mentor prof. dr. sc. D. Magaš) i stekao zvanje profesora geografije i profesora povijesti. Godine 1999. upisao je poslijediplomski studij *Geografske osnove prostornog planiranja i uređenja na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*. Taj je studij završio izradom i obranom magistarskog rada *Zadarski otoci na kartografskim prikazima od 16. st. do 19. st.* (mentor prof. dr. sc. D. Magaš) te stekao naslov magistra prirodnih znanosti, polje geoznanosti. Nakon završetka studija kraće vrijeme radio je u *Gimnaziji Franje Petrića, Ekonomsko-birotehničkoj i trgovačkoj školi te Osnovnoj školi Stanovi*. Godine 1999. zaposlio se na Odsjeku za geografiju Filozofskog fakulteta u Zadru, i to kao znanstveni novak na projektu *Geografske osnove razvitka malih hrvatskih otoka* glavnog istraživača prof. dr. sc. D. Magaša. Od 2000. do 2003. u suradničkom zvanju mlađeg asistenta (znanstvenog novaka) sudjelovao je u izvođenju dijela nastave iz predmeta *Osnove kartografije i Klimatologija*. Godine 2003. izabran je u suradničko zvanje asistenta, a 2006. u zvanje višeg asistenta na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru gdje sudjeluje u izvođenju nastave iz predmeta *Uvod u kartografiju, Primijenjena kartografija i Pomorska geografija*. Akad. god. 2003./04. sudjelovao je u izvođenju nastave iz predmeta *Pomorska geografija* na Pomorskom fakultetu u Rijeci, a akad. god. 2004./05. u izvođenju nastave iz istoga predmeta na Pomorskom fakultetu u Rijeci – Stručnom studiju u Zadru.

Aktivno je sudjelovao na više domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova te seminara u domovini i inozemstvu. Objavio je dvadesetak znanstvenih i stručnih članaka te priopćenja na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima u različitim znanstvenim časopisima i drugim publikacijama. Bio je korednik knjige *Vinjerac* (Zadar, Zagreb, 1999) autora prof. dr. sc. D. Magaša, urednik knjige *Stanovništvo na zadarskim otocima* (Zadar, 2002) autora Ante Dragića te pomoćni urednik enciklopedijskog priručnika *Geografski rječnik* (Zadar, 2002) autora Alfonsa Cvitanovića, prof. Uz to, član je uredništva više knjiga sabranih djela pok. akademika Josipa Roglića (Zagreb-Split-Zadar, 2004-2006). Od 1996. pomoćnik je urednika časopisa *Geoadria*. Član je uredništva i autor više popularno-znanstvenih priloga na web stranici www.geografija.hr. Od 1995. član je *Hrvatskoga geografskog društva*, a od 2006. član Upravnog

odbora toga društva. Od 1996. do 2003. bio je tajnik *Hrvatskoga geografskog društva – Zadar*. Od 2000. član je *Matice hrvatske*, a od 2001. član *Hrvatskoga kartografskog društva*. Bio je član Nadzornog odbora toga društva od 2002. do 2006. Tijekom studija bio je nagrađen s tri Nagrade Rektora Sveučilišta u Splitu.

Disertacija Josipa Faričića *Sjevernodalmatinski otoci u procesu litoralizacije – razvoj, problemi i perspektive* uz glavne teze, sadrži popis literature, popis tablica i popis slika te sažetak na engleskom jeziku. U tekstu je raspoređeno 75 tablica i 98 slika. Disertacija je rezultat interesa mladog znanstvenika za istraživanje složene geografske problematike

hrvatskih otoka, koji je materijalizirao tijekom višegodišnjeg rada (od 1999.) na znanstvenom projektu *Geografske osnove razvitka malih hrvatskih otoka* te sudjelovanjem u izvođenju dijela nastave (seminar) iz predmeta *Regionalna geografija Hrvatske*. Posebno zainteresiran za historijsko-geografski i regionalno-geografski pristup proučavanju geoprostora, u disertaciji je ostvario sintetsku raspravu na temelju brojnih izvora geografskih podataka, koristeći se arhivskom pisanom i kartografskom građom, demografskim i gospodarskim statistikama, domaćom i svjetskom znanstvenom i stručnom literaturom (ukupno 580 bibliografskih jedinica) te višekratnim terenskim istraživanjima otoka Sjeverne Dalmacije. Svojim radom pristupnik je dao izvorni znanstveni doprinos proučavanju kompleksne geografske preobrazbe sjevernodalmatinske otočne skupine pod utjecajem litoralizacijskih procesa, osobito naglašenih tijekom posljednjih pedesetak godina.

Faričić je u opsežnoj raspravi na 500 stranica dao novi doprinos geografskom proučavanju litoralizacijskih procesa u hrvatskom priobalju te, kako je sam naveo u prijavi disertacije, "Zaključci rada trebali bi pridonijeti stvaranju znanstvenog

Sjevernodalmatinski otoci u procesu litoralizacije – razvoj, problemi i perspektive

temelja za buduća istraživanja, a posebno implementaciji rezultata u praksi prostornog planiranja i uređenja proučavanog prostora. Cilj je realno vrjednovanje mogućnosti i ograničenja prirodno-geografskih i socio-geografskih sastavnica otočnih mikrosustava kako bi se, u skladu s paradigmatom održivog razvitka, na najbolji način omogućio optimalan razvoj otočnoga prostora zadarske i šibenske regije."

- North Dalmatian Islands in the process of littoralization – development, problems and perspectives
- Conclusion
- Sources and literature

Chapters are followed by lists of tables, figures and a summary in English. The main chapters are divided into subchapters and subunits (in sixth chapter even up to six levels), which makes the presented material clearly structured and systematized and contributes to the comprehensiveness of the dissertation.

In the first, introductory chapter, Faričić points out the impact of littoralization processes (i.e. concentration of social and economic activities on the coasts) on the transformation of geographical space, from global to microregional level. After pioneer and visionary work by the academician Josip Roglić on littoralization as a turning point of the modern world, and partial studies by A. Kalogjera, N. Stražičić, M. Vresk, D. Magaš, M. Matas and others, J. Faričić gave the most comprehensive presentation of littoralization in Croatian geographical literature so far. The introductory notes clearly indicate that this is the first work, as far as it is known, that gives a complete analysis of the North Dalmatian islands.

In the second chapter, the author sets the object and aims of his research, as well as the hypothesis on which he bases his geographical researches of North Dalmatian islands within

related to geography (for example, climatology and others), in an attempt to explain dynamics of complex socio-economic processes. He emphasises numerous problems encountered while doing his research, especially those referring to frequent changes in administrative-territorial division of the researched area, inconsistent statistic bases of demographic and economic data, and similar.

In the third chapter, the author gave an overview of previous researches of North Dalmatian islands. It comprises all relevant literature in which North Dalmatian islands are dealt with either partially or, rarely, in groups. The works published so far in scientific journals, monographs, encyclopaedias and other publications make important foundation for the investigation of Zadar and Šibenik islands. By using a chronological approach, Faričić critically analyses these works, enabling us to follow the development of the scientific thought about the researched area, especially a larger number of specialised studies that focus on certain topics in order to compensate the lack of basic literature, which, until 1970s, comprised only a small number of encyclopaedic entries and general syntheses.

In the fourth and fifth chapter, the author provides a scientific discussion on littoralization processes in world, the Mediterranean and in Croatia. So, by using the inductive method, Faričić mainly explains and substantiates with concrete examples the main features of the littoralization on the world coasts, and then on the Mediterranean and in Croatia. Littoralization significantly contributed to the global connection between states and civilizations, while seas and coasts are used as communication media and important natural resource. Inclusion in positive littoralization patterns is crucial for modern socio-economic development of certain countries. Nevertheless, excessive pressure imposed by different economic activities (transport, industry, construction, tourism, and others) and population on ecologically unstable contact littoral area are the reason for its pollution and degradation, and in some critical cases even complete devastation. The author emphasises the differences in the littoralization process until 1970s, when development of heavy coastal industry prevailed, and recent trends characterised by different aspects of tourist valorisation of the littoral. In that context, particular attention has been given to the Mediterranean littoral zone and to Croatia littoral as its inherent part.

While discussing littoralization process on the Croatian coast, Faričić relies on existing works, mainly on the first presentation of littoralization written by the academician J. Roglić. However, he mostly gives his personal thoughts on historical-geographic development of the valorisation of the littoral, which lasts from prehistory with different intensity, as well as on recent features of the socio-economic processes along the Croatian littoral zone. He emphasizes the significance of the littoral area for Croatia's inclusion in the Western European and Mediterranean cultural and economic area. He also takes into consideration the complex processes of coastal development dating from the emergence of the Croatian country, through the centuries long period of shifting the economic and political focus from the coast with significant restrictions of Croatian independence after joining the Hungarian-Croatian state. While writing about littoralization processes during the 20th century, he emphasizes the problems of the development of Croatian littoral regions, burdened by the First and the Second World Wars and the Serbian aggression on the Republic of Croatia. Aside from war damage, restrictions of social and economic liberties also had an unfavourable influence on those regions, especially in overall communication with the developed part of Europe during the second half of the 20th century. In that period, Croatia was a part of centralised socialist Yugoslav state.

108

Marinas, mooring sites and important sport ports in Northern Dalmatia

Marine, organizirana privezišta i važnije sportske lučice u sjevernodalmatinskom akvatoriju

the context of significant socio-economic changes and transformation of littoral landscape of the islands under the influence of littoralization. He particularly emphasises the methods of scientific and research work, and while doing so, he relies on previously developed regional-geographic methodology of research of small regional units in Croatia. Faričić also uses some of the new approaches in regional geography, and while doing that he takes into consideration the terminology of disciplines

Disretacija je podijeljena u osam glavnih poglavlja, i to:

- Uvod
- Predmet, cilj i metodologija istraživanja
- Pregled dosadašnjeg istraživanja sjevernodalmatinskoga otočnog prostora
- Litoralizacija – globalni proces
- Litoralizacija hrvatskoga obalnog prostora
- Sjevernodalmatinski otoci u procesu litoralizacije – razvoj, problemi i perspektive
- Zaključak
- Izvori i literatura.

Zatim slijede popis tablica, popis slika i sažetak na engleskom jeziku. Glavna poglavlja podijeljena su na podpoglavlja i podcjeline (u šestom poglavlju i do šest razina), čime je izložena građa jasno strukturirana i sistematizirana što pridonosi njezinoj preglednosti.

U prvom, uvodnom poglavlju, Faričić ističe općenito značenje litoralizacijskih procesa, odnosno okupljanja društvenih i gospodarskih aktivnosti uz obale svjetskog mora, na transformaciju geografskog prostora, od globalne do mikroregionalne prostorne razine. Poslije pionirskoga i vizionarskoga rada akademika Josipa Roglića o litoralizaciji kao prekretničkom procesu suvremenoga svijeta, te parcijalnih studija A. Kalogjere, N. Stražičića, M. Vreska, D. Magaša, M. Matasa i drugih, J. Faričić daje do sada najcjelovitiji prikaz tog procesa u hrvatskoj geografskoj literaturi. Iz uvodnih misli razvidna je i činjenica da se u radu prvi put, koliko je poznato, daje cjelovita sinteza sjevernodalmatinskoga otočnog prostora.

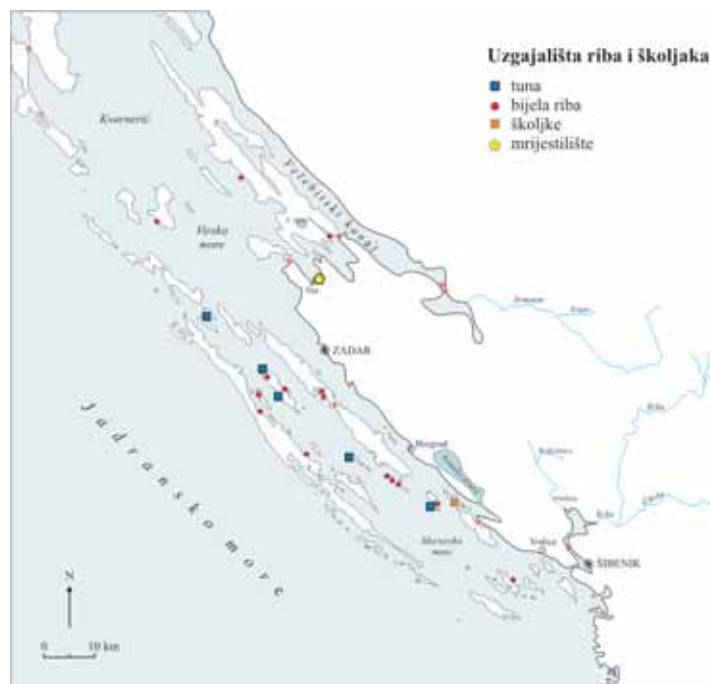
U drugom poglavlju odredio je predmet i ciljeve istraživanja kao i hipoteze od kojih polazi u geografskom proučavanju otoka Sjeverne Dalmacije u kontekstu značajnih mijena društveno-gospodarskih struktura i preobrazbe otočnoga obalnog krajolika pod utjecajem litoralizacije. Posebno ističe i metode znanstveno-istraživačkog rada, pri čemu se oslanja na do sada razrađenu regionalno-geografsku metodologiju proučavanja manjih prostornih cjelina Hrvatske. Faričić se koristi i nekim novijim pristupima regionalnoj geografiji, uvažavajući pri tom i terminologiju iz srodnih disciplina geografije (primjerice, klimatologije i dr.), nastojeći objasniti dinamiku složenih socio-ekonomskih procesa. Naglašava i brojne probleme s kojima se susretao tijekom istraživanja, posebice u pogledu čestoga mijenjanja upravno-teritorijalnog ustroja na proučavanom prostoru, nekonzistentne statističke evidencije demografskih i gospodarskih podataka i sl.

Pregled dosadašnjih istraživanja sjevernodalmatinskih otoka autor je dao u trećem poglavlju. Obuhvaćena je sva relevantna literatura u kojoj su otoci Sjeverne Dalmacije obrađeni parcijalno ili, rjeđe, skupno. Do sada objavljena djela u znanstvenim časopisima, monografijama, enciklopedijama i drugim publikacijama u svakom slučaju čine važan temelj proučavanju otočnog dijela zadarske i šibenske regije. Faričić kritički razmatra ta djela, koristeći kronološki pristup, čime se lako može uočiti razvoj znanstvene misli o proučavanom prostoru, osobito povećanje specijaliziranih studija koje se fokusirano bave odgovarajućom tematikom i nadoknađuju nedostatak temeljne literature, koju je sve do 70-ih godina 20. st. činio samo manji broj enciklopedijskih natuknica i uopćenite sinteze.

U četvrtom i petom poglavlju znanstveno je raspravljen proces litoralizacije u svijetu, Sredozemlju i Hrvatskoj. Koristeći, dakle, metodu indukcije, Faričić ponajprije objašnjava i potkrepljuje konkretnim primjerima osnovne značajke litoralizacije na svjetskim obalama, a zatim i na Sredozemlju i u Hrvatskoj. Litoralizacija je bitno pridonijela globalnom povezivanju među državama i civilizacijama, pri čemu se obala i more koriste kao medij komunikacije i značajan prostorni resurs. Uključivanje u pozitivne tijekove litoralizacije ključno je za suvremeni društveno-gospodarskih razvitak pojedinih zemalja. Ipak, prevelik pritisak različitih gospodarskih aktivnosti (promet, industrija, različita izgradnja, turizam i dr.) i stanovništva na ekološki osjetljiv kontaktni obalni prostor potencijalno označava čimbenik njegovoga onečišćenja i degradiranja, a u kritičnim slučajevima i potpunoga devastiranja. Autor naglašava razlike u procesu litoralizacije do 70-ih godina 20. st., u kojoj prevladava razvitak teške obalne industrije, i novije trendove litoralizacije u kojima se posebno ističu različiti aspekti turističkog vrjednovanja litoralnog prostora. U tom kontekstu u svjetskim se razmjerima ističu obale Sredozemlja, ali i obale Hrvatske kao njihov sastavni dio.

U razmatranju tijeka litoralizacije hrvatskoga obalnog prostora Faričić se oslanja na postojeća djela, ponajprije na prvi prikaz litoralizacije akademika J. Roglića. Ipak, u najvećoj mjeri daje osobna promišljanja o historijsko-geografskom razvoju vrjednovanja obalnog prostora, koji različitim intenzitetom u kontinuitetu traje zapravo još od prapovijesti, te o suvremenim

109

Breeding sites for fish and mussels alongside the coastal zone of Northern Dalmatian islands

Uzgajališta riba i školjaka uz obale otoka Sjeverne Dalmacije

značajkama društveno-gospodarskih procesa duž hrvatskoga priobalja. Naglašava činjenicu o značenju obalnoga prostora za uključivanje Hrvatske u zapadnoeuropski i sredozemni kulturni i gospodarski areal. Razmatra i složene procese obalnog razvoja od početaka hrvatske države, preko višestoljetne demaritimizacije težišta gospodarskoga i političkog života sa

Political-economic framework of the littoralization in Croatia completely changed after Croatia gained its independence and after the end of the Homeland War. Although there are numerous possibilities for economic valorisation of attractive littoral area and close connections between the Croatian littoral and continental hinterland and Croatian central region, distinct maritime orientation of the state has not been recognized until now.

The sixth chapter of the dissertation is thematically determined by the main title, and problematically organised in several subunits. Littoralization processes reflected themselves even in the North Dalmatian region, on Zadar, Kornati and Šibenik islands. Faričić emphasizes that the North Dalmatian archipelago is detached in relation to other Croatian island groups by its distinctive fragmentation, dispersion, indented coast and unique parallel extending in several rows that follow basic geologic and geomorphologic structures on the neighbouring land. In the past, characteristic geographic particularism was additionally emphasised in the circumstances of insufficient traffic connections and economic development, so each island has developed as a separate system without more prominent connections with other islands in the archipelago. The author emphasizes that on 25 North Dalmatian inhabited islands, with the exception of Pag and Novalja (to a smaller extent even Murter), urban settlement has never developed, although distinguished urban influences and elements of urban culture existed. On one hand, such development of settlements was obvi-

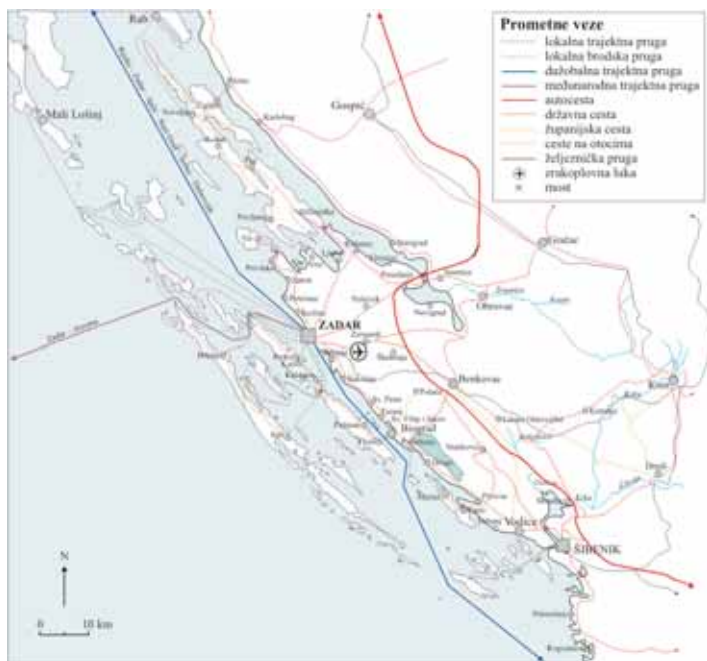
exhausted basic insular developmental resources, mainly population. Distinct depopulation, and in some places even complete demographic extinction are the result of such processes. The exception are the Kornati Islands that have been uninhabited for centuries, and colonies owned by farmers from Zadar, Sali and Zaglav, and from the end of the 19th century by numerous landowners from the Murter Island.

The North Dalmatian islands stretch along the coast in three, and in some places in four rows. According to its basic social and economic features, the insular space can be considered a rural space that has completely changed during the last fifty years. Faričić points out that it is possible to determine an almost geometrical progression of the intensity of rural exodus as the distance from regional centres on the coast increases. The islands Pag, Vir, Ugljan, Pašman and Murter, and to a lesser extent Prvić, Zlarin and Krapanj have a relatively more favourable demographic situation and appropriate, although not significant, economic vitality. On the other hand, Premuda, Olib, Silba, Ist, Molat, Zverinac, Sestrunj, Rivanj, Iž, Rava, Dugi otok, Vrgada, Kaprije and Žirje islands are islands affected by distinct depopulation and deruralisation processes. The Škarda Island has already entirely depopulated. Prevalent old population is not a social and economic subject that can be relied on while planning islands' revitalization. However, the significance of old population on the island is large because, apart from other reasons, it enables the transfer of cultural values and the unique Mediterranean island ambient towards younger, mainly urban population, who stay on the island occasionally (for weekends, in the summer), and maybe towards the young population that perhaps shows the intention of settling on the islands.

The author points out that insular space from natural-geographic and cultural-historical point of view is exceptionally attractive, which in the circumstances of the so-called social littoralization makes an important feature of tourist offer. Besides modernization of the existing and mostly weakened economic basis, in the framework of traditional Mediterranean polycultural production (olive growing, vine growing and production of vines, cattle breeding, fishery, small crafts and similar) along with future well-planned development of tourism and strong and concrete subvention from the state, regional and local authorities, it is possible to expect appropriate positive, but not too pretentious results. Special attention should be given to the fact that various economic activities are not mutually complementary (industry, intensive mariculture, tourism and others). Namely, each of these activities puts a strong pressure on the ecologically unstable insular area, so conflicts between different stakeholders concerning the usage of coast on one side, and the need for protection on the other. The question of determining the right measure between the possibilities and developmental needs and the protection of the environment in littoral areas is crucial for planning spatial development of that attractive area. So it is necessary, as Faričić points out, to implement the principles of sustainable development of littoral area whose implementation should contribute to the long-term sustainable development. That development will aim at fulfilling the real needs of the insular population and economy, but also demand for the preservation of that sensitive part of the Croatian coast.

In the seventh chapter, the author of the dissertation conclusively recapitulates the main theses by emphasizing all the most important features of socio-economic changes in the littoralization process and their implications on the physiognomy and functional strategy of the North Dalmatian islands. It is followed by lists of sources, literature, Internet data sources, tables and figures and a summary in English.

110

*Position of islands in the traffic network of Northern Dalmatia
Položaj otoka u prometnoj mreži Sjeverne Dalmacije*

ously influenced by the limited "capacity" of the natural-geographic basis, and on the other hand, by the strong gravitation influence of urban settlements in the littoral zone, especially Zadar and Šibenik, and to a slighter extent Nin, Biograd and Vodice. During historical-geographic development of Zadar and Šibenik islands, there have always existed stronger connections (traffic, economic, cultural) of certain insular settlement with littoral towns than connections between specific insular settlements. That significantly determined the conditions of modern littoralization when coastal towns almost completely

znatnim ograničavanjem hrvatske samostalnosti poslije pristupanja u ugarsko-hrvatsku državnu zajednicu. Pišući o litoralizacijskim procesima tijekom 20. st. ističe probleme razvoja hrvatskih obalnih regija, opterećenih Prvim i Drugim svjetskim ratom i velikosrpskom agresijom na Republiku Hrvatsku. Osim ratnih stradanja, nepovoljno je utjecalo i sužavanje društvenih i gospodarskih sloboda, osobito u svekolikoj komunikaciji s razvijenim dijelom Europe tijekom druge polovice 20. st., kada se Hrvatska nalazila u centraliziranoj socijalističkoj jugoslavenskoj državnoj zajednici. Političko-gospodarska okvirnica litoralizacije Hrvatske stubokom se promijenila poslije osamostaljenja i završetka Domovinskog rata. Premda su otvorene brojne mogućnosti gospodarskoga vrjednovanja atraktivnoga obalnog pojasa i čvršćeg povezivanja hrvatskoga litorala s kontinentalnim zaleđem i hrvatskom regijom jezgre, do sada se ne uočava jasna pomorska orijentacija razvojne strategije države.

Šesto poglavlje disertacije tematski je određeno glavnim naslovom, a problematski je organizirano u nekoliko podcjelina. Litoralizacijski procesi odrazili su se i u prostoru sjevernodalmatinske regije, na poseban način na zadarskim, kornatskim i šibenskim otocima. Pristupnik ističe da se sjevernodalmatinski arhipelag izdvaja u odnosu na ostale hrvatske otočne skupine izrazitom usitnjenošću, raspršenošću, razvedenošću obalne crte te specifičnim usporednim pružanjem u nekoliko nizova koji prate pravac pružanja temeljnih geoloških i geomorfoloških struktura na susjednom kopnu. Izraziti geografski partikularizam tijekom prošlosti je bio dodatno naglašen u prilikama nedovoljne prometne povezanosti i gospodarske razvijenosti pa se svaki otok razvijao kao zasebni sustav bez izrazitijih veza s ostalim otocima arhipelaga. Autor naglašava kako se na 25 sjevernodalmatinskih naseljenih otoka, s izuzetkom Paga i Novalje (donekle i Murtera, ali u antici), nikada nije razvilo urbano naselje premda su urbani utjecaji i elementi urbane kulture bili istaknuti. S jedne strane, na takav je razvoj naseljenosti i naselja očito utjecala ograničena "nosivost" prirodno-geografske osnove, a s druge strane, bio je prejak gravitacijski utjecaj gradova u priobalju, posebno Zadra i Šibenika, a u manjoj mjeri Nina, Biograda i Vodica. Tijekom historijsko-geografskog razvitka zadarskih i šibenskih otoka uvijek su bile snažnije veze (prometne, gospodarske, kulturne) pojedinim otočnim naseljima. To je bitno odredilo i uvjete suvremene litoralizacije kad su priobalni gradovi gotovo u potpunosti iscrpili osnovne otočne razvojne resurse, poglavito stanovništvo. Izrazita depopulacija, a mjestimično i demografsko izumiranje otočnih naselja posljedica su takovih procesa. Posebnost čine Kornati koji su stoljećima bili bez stalne naseljenosti te u gotovo kolonijalnom statusu zemljoposjednika iz Zadra, Sali i Zaglava, a od kraja 19. st. i brojnih posjednika s otoka Murtera.

Sjevernodalmatinska skupina otoka proteže se duž obale u tri, a mjestimice i u četiri niza. Otočni je prostor, prema temeljnim društvenim i gospodarskim značajkama, ruralni prostor koji se posljednjih pedesetak godina stubokom preobražava. Faričić naglašava da se može utvrditi gotovo geometrijska progresija intenziteta ruralnoga egzodusa s povećanjem udaljenosti u odnosu na regionalna središta na obali. Otoci Pag, Vir, Ugljan, Pašman i Murter, a u manjoj mjeri Prvič, Zlarin i Krapanj imaju donekle povoljnije demografsko stanje te odgovarajuću, premda ne veliku, gospodarsku vitalnost. Nasuprot tome, Premuda, Olib, Silba, Ist, Molat, Zverinac, Sestrunj, Rivanj, Iž, Rava, Dugi otok, Vrgada, Kaprije i Žirje otoci su izrazite deruralizacije i depopulacije. Škarda je već potpuno depopulirala. Prevladavajuće staro stanovništvo nije društveni i gospodarski subjekt s kojim se može računati u planiranju oživljavanja otoka. Ipak, značenje staroga otočnog

stanovništva je veliko jer, uz ostalo, omogućuje transfer kulturnih vrijednosti i specifičnoga sredozemnog otočnog ambijenta prema mlađem, poglavito urbanom stanovništvu, koje na otocima boravi povremeno (vikendom, ljeti), a možda i prema mladima koji bi se možebitno htjeli nastaniti na otocima.

Autor ističe da je otočni prostor s prirodno-geografskoga i kulturno-povijesnog gledišta izrazito atraktivan, što u uvjetima suvremene tzv. socijalne litoralizacije čini važnu sastavnicu turističke ponude. Uz modernizaciju postojeće i velikim dijelom oslabljene gospodarske osnove, u okvirima tradicionalne sredozemne polikulture proizvodnje (maslinarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo, stočarstvo, ribarstvo, sitni obrti i sl.), uz daljnji i dobro osmišljeni razvitak turizma te snažnu i konkretnu potporu tijela državne, regionalne i lokalne uprave, moguće je očekivati odgovarajuće pozitivne, ali ne i pretenciozne rezultate. Osobitu pažnju, dakako, treba obratiti činjenici da različite gospodarske aktivnosti međusobno nisu komplementarne (industrija, intenzivna marikultura, turizam i dr.). Naime, svaka za sebe obavlja snažan pritisak na ekološki labilan otočni obalni prostor, pa se neizbježno javljaju konflikti između različitih pretendena na korištenje obale s jedne, i potrebe za zaštitom, s druge strane. Pitanje određivanja prave mjere između mogućnosti i potreba razvitka te zaštite okoliša u obalnim područjima ključno je pri planiranju prostornog uređenja toga atraktivnoga područja. Stoga je neophodno, ukazuje Faričić, provoditi načela integralnog upravljanja obalnim prostorom čija bi implementacija

111

Regionalization of Northern Dalmatian Islands

Regionalizacija otoka Sjeverne Dalmacije

trebala pridonijeti dugoročnom održivom razvitku. Taj razvitak će težiti ispunjenju realnih potreba otočnog stanovništva i gospodarstva, ali i zahtjeva za očuvanjem ovoga osjetljivog dijela hrvatske obale.

U sedmom poglavlju autor disertacije zaključno rekapitulira iznesene teze ističući sve najvažnije odrednice socio-ekonomskih mijena u kontekstu litoralizacije i njihove implikacije u

The dissertation *North Dalmatian Islands in the Process of Littoralization – Development, Problems and Perspectives* is a comprehensive geographical scientific discussion on littoralization processes and changes on the North Dalmatian islands. For the first time in our literature, an author gave a thorough synthesis of the North Dalmatian islands from the aspect of complex littoralization process. However, this is not only a historical-geographic and regional-geographic debate, but also an original contribution to the scientific discussion on geographically relevant cause-and-effect spatial events based on the example of the complex littoralization process occurring on the most fragmented part of the Croatian islands.

This voluminous and comprehensive work is theoretically and methodologically founded, and the topic is discussed in

accordance with the principles of scientific and research geographical approach in discussing and data interpretation. Original, well-considered contemplations within the analytical process led to synthetic results that contribute to knowledge and future researches of relevant spatial processes crucial for overall geographical knowledge and the creation of concepts for appropriate sustainable development of these islands. Since this is a valuable and exceptional contribution to the scientific research of North Dalmatian islands from general geographic, but also historical-geographic, regional-geographic, i.e. socio-geographic aspect, it is expected that this dissertation will soon be published as an edition of the University of Zadar and the Croatian Geographic Society in Zadar.

Damir Magaš

Marija Repanić, Master of Science

with major in the Built Environment specialised in Land Management

Marija Repanić was awarded the degree *Master of Science with major in the Built Environment specialised in Land Management* at Kungliga Tekniska Högskolan – HTK, Stockholm, Sweden on November 10th, 2005. Univ. lect. Leif Eidentstedt supervised her master thesis *Real property transactions in the Republic of Croatia – Procedures of property transfer, change of real property rights and property formation*.

Agency for Science and Higher Education of the Republic of Croatia brought a decision by which the awarded higher education qualification is recognised in whole, and is therefore valued as qualification which is equal in rights to the Republic of Croatia diploma of graduate university study, upon the completion of which one obtains the title master (mag.) of geodesy.

Marija Repanić was born on April 11th, 1979 in Split, Croatia, where she finished elementary school and gymnasium. In 1997, she enrolled the undergraduate studies at the Faculty of Geodesy, University of Zagreb. At her fourth year of studies, she en-

rolled the Satellite and Physical Geodesy orientation field. Furthermore, in May 2003, she graduated with the diploma thesis in optimisation of geodetic networks with title *S-transformation Application at 0-order Optimisation of Microtrilateration Position Network of Special Purpose*, under the supervision of Prof. Dr. Nevio Rožić. In early September 2003, she started post-graduate studies *Master of Science in Land Management* at Kungliga Tekniska Högskolan – KTH (Royal Institute of Technology), Stockholm, Sweden. After two terms and passing all exams, she returned to Zagreb at the end of June. At the end of August 2005, she went to Stockholm again for a month to finalise her master thesis. The study was completely financed by the Swedish Independent Development Agency – SIDA. Since January 1st 2004, M. Repanić has been employed at the Faculty of Geodesy, University of Zagreb as a research assistant on the research project *Compatibility of Heights in the Republic of Croatia*, whose lead researcher is Prof. Dr. Ladislav Feil. M. Repanić has been participating in teaching as an assistant in courses: Optimisation of geodetic networks, Theory of errors and adjustment calculus I and II, Geoinformatics III and Special methods of adjustment calculus.

The master thesis *Real property transactions in the Republic of Croatia – Procedures of property transfer, change of real property rights and property formation* consists of 135 pages of A4 format. The thesis is written in English. The basic chapters of the thesis are:

Abstract

Table of contents

Summary

1. Introduction
2. Real property rights and registration
3. Present situation in Croatia
4. Present situation in Slovenia

Real property transactions in the Republic of Croatia - Procedures of property transfer, change of real property rights and property formation

fizionimiji i funkcionalnoj strukturi sjevernodalmatinskoga otočnog prostora. Slijede popisi izvora, literature, internetskih izvora podataka, tablica i slika te sažetak na engleskom jeziku.

Doktorski rad *Sjevernodalmatinski otoci u procesu litoralizacije – razvoj, problemi i perspektive* Josipa Faričića, sveobuhvatna je geografska znanstvena rasprava o litoralizacijskim procesima i zbivanjima u prostornom kompleksu sjevernodalmatinskih otoka. Po prvi puta u nas donosi se iscrpna i temeljita sinteza sjevernodalmatinskih otoka u korelaciji i s aspekta složenog procesa litoralizacije, ne samo kao historijsko-geografsko i regionalno-geografsko razmatranje, nego i kao izvoran doprinos znanstvenom poznavanju niza uzročno-posljedičnih geografski relevantnih prostornih zbivanja na primjeru složenog procesa litoralizacije najusitnijeg dijela hrvatskih otoka.

Rad, po svom obuhvatu voluminozan i sveobuhvatan, teorijski i metodološki je kvalitetno utemeljen, a tema je obrađena u skladu s načelima znanstveno-istraživačkog geografskog pristupa u raspravljanju i interpretiranju građe. Izvorno promišljena razmatranja u okviru analitičkog procesa, dovela su do sintetskih rezultata koji pridonose poznavanju i daljnjem proučavanju relevantnih prostornih procesa, što je važno za ukupnu geografsku spoznaju i stvaranje koncepata za odgovarajući održivi razvoj ovoga otočja. Radi se o vrijednom i izuzetnom doprinosu znanstvenom proučavanju sjevernodalmatinskih otoka s općeg geografskog, ali i posebice historijsko-geografskog, regionalno-geografskog, odnosno sociogeografskog aspekta te se očekuje njegovo skoro objavljivanje u nakladi Sveučilišta u Zadru, odnosno Hrvatskog geografskog društva u Zadru.

Damir Magaš

Marija Repanić, magistrica geodezije

Marija Repanić stekla je 10. studenoga 2005. naziv *Master of Science with major in the Built Environment specialised in Land Management* na Kungliga Tekniska Högskolan – HTK, u Stockholmu u Švedskoj. Magistarski rad *Real property transactions in the Republic of Croatia – Procedures of property transfer, change of real property rights and property formation* (Pravni promet nekretnina u Republici Hrvatskoj – Postupci prijenosa vlasništva, promjene stvarnih prava i parcelacije) izrađen je pod mentorstvom univ. lect. Leifa Eidentstedta.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje RH donijela je rješenje kojim se stečena visokoškolska kvalifikacija u cijelosti priznaje te se vrednuje kao kvalifikacija koja je izjednačena u pravima s diplomom diplomskog sveučilišnog studija čijim se završetkom stječe akademski naziv magistra (mag.) geodezije.

Marija Repanić rođena je 11. travnja 1979. godine u Splitu, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Godine 1997. upisala se na Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Na četvrtoj godini studija upisala je usmjerenje Satelitska i fizikalna geodezija, a u svibnju 2003. diplomirala izradivši rad iz predmeta Optimiranje geodetskih mreža pod naslovom *Primjena S-transformacije pri optimiranju 0.-reda položajne mikrotilateracijske mreže posebne namjene* pod mentorstvom prof. dr. sc. Nevija Rožića. Početkom rujna 2003. započela je poslijediplomski studij iz upravljanja prostornim podacima (*Master of Science in Land Management*) na Kungliga Tekniska Högskolan – KTH (Royal Institute of Technology) u Stockholmu u Švedskoj. Nakon odslušanog predavanja i položenih ispita krajem lipnja 2004. vraća se u Zagreb. Krajem kolovoza 2005. odlazi ponovno u Stockholm na mjesec dana kako bi dovršila magistarski rad. Studij je potpuno financirala Swedish

Independent Development Agency – SIDA. M. Repanić se zaposlila na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1. srpnja 2004. kao znanstvena novakinja – asistentica na projektu *Kompatibilnost visina u Republici Hrvatskoj* čiji je glavni istraživač prof. dr. sc. Ladislav Feil. M. Repanić sudjeluje u nastavi kao asistentica za predmete: Optimiranje geodetskih mreža, Teorija pogrešaka i račun izjednačenja I i II, Geoinformatika III i Posebni algoritmi računa izjednačenja.

Rad *Real property transactions in the Republic of Croatia – Procedures of property transfer, change of real property rights and property formation* sadrži 135 stranica formata A4. Rad je u potpunosti napisan je engleskom jeziku, a podijeljen je na ova osnovna poglavlja:

***Pravni promet
nekretnina u
Republici Hrvatskoj -
Postupci prijenosa
vlasništva, promjene
stvarnih prava i
parcelacije***